

„Toleranța vine din inteligență” (Lucian Blaga)

Să învățăm să fim toleranți

Unul din obiectivele importante ale reformei educaționale este formarea comportamentelor și atitudinilor tolerante pe baza cărora elevii să acționeze cu înțelegere și responsabilitate în diverse circumstanțe ale vieții. Noile educații includ educația pentru toleranță ca prioritate, paralel cu educația pentru pace și democrație și educația pentru drepturile omului. Este foarte important ca fiecare din noi să continue să dea un nou sens cuvântului toleranță și să înțeleagă că a noastră capacitate de a recunoaște valoarea fiecărei persoane reprezintă fundamentul etic al păcii, al securității și al dialogului intercultural. A ști să trăiești în condițiile diversității care ne înconjoară reprezintă una dintre cele mai mari provocări, căora trebuie să le facă față societățile în care cresc copiii noștri. Într-o lume în care culturile sunt în contact reciproc și se interpătrund din ce în ce mai mult, educația trebuie să promoveze, în primul rând, valorile și competențele indispensabile acelor care învață arta conviețuirii.

Ca termen, toleranța este la „vârsta copilăriei” în republica noastră. Dar nu ca sens, în vocabularul bunelor și străbunelor noștri au existat din totdeauna așa cuvinte ca „îngăduință” și „indulgență”, a căror prezență este justificată de realitățile istorice.

Competențele esențiale necesare pentru practicarea cu succes a toleranței, după părerea lui B. Reardon, sînt: a trăi în condițiile diversității; a trata conflictele într-o manieră constructivă, a exercita propria responsabilitate.

Toleranța ca atitudine și comportament, se învață, se însușește pe baza de modele de la cea mai fragedă vîrstă, școala devenind laboratorul principal pentru participarea, exersarea acesteia, dar și un agent de integrare socială și un centru cultural al comunității. Pedagogia toleranței este destinată nu doar școlii, ci întregii societăți, această problemă fiind una mondială, globală.

Crearea unei societăți cu adevărat tolerante constituie un ideal educațional internațional. Școala este mica societate, unde ar fi bine să se conștientizeze fenomenul și să se învețe a se practica în multiple împrejurări și relații. Sentimentul dat nu se moștenește prin naștere, el se dobîndește prin educație, dar pentru aceasta avem nevoie de un arsenal impunător de cunoștințe și de formarea unei mentalități noi. Principiile de bază pentru practicarea toleranței în școli și pentru edificarea unei pedagogii a toleranței sunt:

- asumarea de către școală a responsabilității de a educa prin și pentru toleranță;
- abordarea pozitivă a diversității sociale;
- dezvoltarea unui mod pozitiv de a gândi despre ceilalți;
- concentrarea permanentă asupra similitudinilor asupra lucrurilor care ne unesc și ne fac să ne simțim bine împreună;
- combaterea naționalismului și a rasismului;
- crearea unei atmosfere pozitive și cooperante în școală.

Ca suport practic pentru educația toleranței

în școală vă propunem o activitate selectată din cartea „Toleranța – calea spre pace” de Betty A. Reardon.

Activitatea 3

Afirmarea diferențelor: o bază pentru respectul de sine (pentru elevi cu vîrsta de 13-16 ani)

Atmosfera pe care o creați în clasă sau în cadrul grupului de învățare trebuie să fie binevoitoare și caldă și fiecare elev trebuie să se simtă susținut – așa cum este el sau ea.

Într-o asemenea atmosferă, toți se vor accepta unii pe alții așa cum sînt și acest lucru îi va ajuta să crească. Afirmarea în cadrul unui grup este o sursă importantă a respectului de sine

(în conformitate cu Peace Education : The Aotearoa /New Zealand Way). Persoanele cu un simț sănătos al propriei lor valori au mai multe șanse să fie tolerante. Știm, de asemenea, că respectul de sine este un factor important care influențează învățarea.

Un mediu pozitiv este esențial pentru o dezvoltare sănătoasă.

Experiența educațională care urmează, propusă de Asociația mondială a cercetașilor (World Association of Girl Guides and Girl Scouts) ne demonstrează efectele pozitive ale mesajelor pozitive.

Împreună, ne putem ajuta să creștem.

Atunci cînd se emit aprecieri pozitive despre o persoană, respectul de sine al acestei poate crește considerabil. Încercați această activitate în clasă sau în grupul de învățare și veți vedea cît de bună va fi atitudinea elevilor față de sine.

Prindeți cu ace de siguranță cîte o bucată de hîrtie pe spatele fiecărei persoane. Aveți grijă ca fiecare participant să aibă un marker sau un creion.

Fixați o perioadă de timp în decursul căreia fiecare trebuie să încerce să scrie un enunț pozitiv despre fiecare persoană pe foaia acesteia.

Enunțurile trebuie să fie anonime și trebuie neapărat să fie pozitive, flotante.

De exemplu:

Îți mulțumesc pentru că ești un prieten atît de bun și atent.

Îmi place cum rîzi și cum faci glume despre diverse lucruri.

Îți reușește foarte bine să-i ajuți pe alții.

Îmi place să discut cu tine.

Ești o persoană pașnică.

Scoateți foile și citiți comentariile. Spuneți-le elevilor să le păstreze și să se delecteze recitînd frumoasele remarce atunci cînd vor simți nevoia de afirmare.

Sugestii pentru discuție:

1. Ce lucruri pozitive despre voi ați aflat ?

2. Ce ați simțit cînd ați aflat că cineva din clasă vă vede într-un mod atît de pozitiv ?

3. Ce ați înțeles și ați început să apreciați la alții după acest exercițiu, ceva ce nu ați luat în considerație mai înainte ?

4. Ce trăsături pozitive ale colegilor vedeți ?

5. Faceți o listă a caracteristicilor pozitive ale membrilor clasei, cu titlu “Cadouri pe care elevii clasei noastre le fac comunității noastre”. Gîndiți-vă și discutați despre modul în care aceste cadouri îmbogățesc întreaga clasă. Indicați anumite modalități specifice prin care aceste cadouri vor contribui la învățare și la bunăstarea tuturor.

Notă: Afirmarea de sine este, de asemenea, utilă pentru vindecarea rănilor provocate de un conflict. După cum o demonstrează activitatea 5, referitoare la conflicte (Unitatea 2, cap.5, par.5.2), ea poate contribui la reconciliere și la refacerea relațiilor și a comunităților care au fost destrămate și afectate de intoleranță și de conflicte.

Materialele au fost selectate din:

1. ”Educație pentru toleranță”- ProDidactica 2005

2. ”Toleranța – calea spre pace”- Betty A.Reardon

3. ”Educația în spiritul toleranței”- Chișinău “Gunivas” 2004

Știrbu Natalia, dir. adj. educație, grad managerial

